

Kulturnämnden

Förslag om att Igelboda stationshus ska bevaras och restaureras

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar att sända in bilagda skrivelse till miljö- och stadsbyggnadsnämnden i Nacka (bilaga 2), med förslaget att Igelboda stationshus i första hand bör bevaras och restaureras, och i andra hand återuppbyggs exteriört så snart som möjligt.

Ärendet

Den 17 juni 2013 inkom AB Storstockholms lokaltrafik med en ansökan om rivningslov för Igelboda stationshus som till stora delar förstörts till följd av en brand i februari (bilaga 1). SL presenterar två olika alternativ för åtgärder ur försäkringssynpunkt. Alternativ 1 innebär att byggnaden rivs och inte återuppförs. Alternativ två innebär att byggnaden rivs och återbyggs för samma verksamhet som innan skadan, men med moderna metoder. Det är dock inte helt klarlagt från kommunens sida om en rivning verkligen är nödvändig för att kunna återuppbygga stationshuset, vilket gör att frågan behöver belysas ytterligare. Ärendet har ännu inte tagits upp till beslut i miljö- och stadsbyggnadsnämnden med anledning av att bygglovsenheten inväntar kompletterande utredningar från SL, bl.a. en skadeanalys. Ärendet kommer förmodligen att tas upp till beslut i miljö- och stadsbyggnadsnämnden innan årsskiftet.

Igelboda stationshus saknar skydd i detaljplan eftersom det ligger inom ett s.k. Tj-område, kvartersmark för järnväg. Däremot är plan- och bygglagens definition av särskilt värdefull byggnad enligt 8 kap 13 § tillämplig för Igelboda stationshus. Det innebär att byggnaden har bevarandevärde på grund av dess historiska, kulturhistoriska, miljömässiga eller konstnärliga värde. Många engagerade medborgare har hört av sig till kommunen för att få besked om vad som ska hända med stationshuset.

Det kulturhistoriska värdet

Igelboda stationshus är sannolikt ritat av arkitekten Gustaf Hugo Sandberg och byggdes 1913 samtidigt med förgreningsbanan till Solsidan. Huset är av samma typ som finns vid

stationerna i Solsidan och Storängen. Byggnaden har på nationalromantiskt vis drag av en äldre herrgårdsflygel med ett högt, valmat sadeltak, takkupor och småspröjsade fönster. Saltsjöbanan invigdes 1893 och har en viktig roll i Nacka kommuns kulturmiljöprofil med bl.a. betydande symbolvärden. Banan har haft stor betydelse för Nackas bebyggelseutveckling genom de villasamhällen och industrier som tidigt växte fram utmed järnvägen. Stationsbyggnaderna är betydelsefulla järnvägshistoriska uttryck och har även identitetsskapande värden för de platser och samhällen som de tillhör.

Ekonomiska konsekvenser

Stationshuset är försäkrat genom SL:s försäkringsbolag, Moderna Försäkringar. Försäkringen gäller med självrisk på 2 MSEK. Försäkringsbolaget har låtit genomföra en värdering av byggnaden som kom fram till att marknadsvärdet före branden var 1,3 mnkr och 0 kr efter branden. Den totala kostnaden för att återuppbygga huset har beräknats till 3,5 mnkr. Denna kostnadsberäkning är dock mycket grov och därmed osäker. Om rivning av en byggnad inte tillåts har fastighetens ägare rätt till ersättning av kommunen för den ekonomiska skada detta innebär. Rätten till ersättning gäller dock endast om skadan är betydande i förhållande till värdet av den berörda delen av fastigheten.

Synpunkter

Saltsjöbanan som skapade förutsättningarna för villasamhällenas och industriernas framväxt från 1890-talet och framåt, är av stor betydelse för Nackas historia. Stationshusen och kurerne längs med järnvägen utgör en kulturhistorisk helhetsupplevelse för alla resenärer på Saltsjöbanan, och för övriga medborgare som på olika sätt har relationer till järnvägen och dess tillhörande arkitektur. Enligt kommunens kulturmiljöprogram ska kulturvärden beaktas bl.a. vad gäller stationsmiljöer och enskilda byggnader utmed järnvägen. Igelboda stationshus är av stort kulturhistoriskt intresse och utgör en väsentlig del av platsens identitet, inte minst med anledning av att det ligger där järnvägen förgrenas med få angränsande hus. Kultur- och utbildningsenheten anser att det finns stöd för ett bevarande av stationshuset då det uppfyller kraven för särskilt värdefull byggnad i plan- och bygglagens 8 kap 13 §. Enheten föreslår därför att kulturnämnden beslutar sända in bilagda skrivelse (bilaga 2) till miljö- och stadsbyggnadsnämnden i Nacka, med förslaget att Igelboda stationshus i första hand bevaras och restaureras, och i andra hand återuppbyggs exteriört så snart som möjligt.

Bilagor

1. AB Storstockholms lokaltrafik med en ansökan om rivningslov
2. Skrivelse till miljö- och stadsbyggnadsnämnden i Nacka kommun
3. Skrivelse från Saltsjöbadens hembygdsförening
4. Antikvarisk dokumentation

Kulturexpert
Kultur- och utbildningsenheten